

Praktyczne zastosowania Chatu GPT w nauczaniu języków obcych.

Abstrakt

Niniejsze opracowanie przedstawia wybrane zastosowania użycia Chatu GPT, w tym najnowsze, znacznie przyspieszające pracę nauczycieli oraz wykładowców akademickich podczas nauczania języków obcych. Celem poniższego tekstu jest zachęcenie do używania sztucznej inteligencji w procesie edukacyjnym, z uwagi na fakt, iż znacznie skraca ona czas przygotowania wszelkich materiałów edukacyjnych, a dodatkowo zasoby kształceniowe przez nią wygenerowane są atrakcyjne i angażujące dla uczniów i studentów.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, model językowy, nauczanie języków obcych, materiały edukacyjne

Wstęp

Chat GPT został udostępniony przez firmę OpenAI jako bezpłatny prototyp badawczy 30 listopada 2022 roku. **Jest to model językowy**, oparty na wykorzystaniu sztucznej inteligencji, który w bardzo krótkim czasie zdobył ogromną popularność na całym świecie. W chwili obecnej można korzystać z kolejnej wersji Chatu GPT – Chat GPT 5.2, udoskonalonej, popełniającej mniej błędów oraz wzbogaconej o Chat GPT Images, która w czasie rzeczywistym do około dwóch minut tworzy obrazy, plakaty, edytuje istniejące obrazy, zdjęcia. Wszystkie te wyżej wspomniane operacje odbywają się za pomocą komend-promptów w Chat GPT, bez konieczności edycji obrazu w osobnych narzędziach typu DALL-E, Photoshop czy Canva.

Łatwa dostępność Chatu GPT oraz jego wszechstronne zastosowanie skłaniają do korzystania z tego modelu w celach zawodowych. Już prawie dwa miliardy osób na świecie wykorzystuje to narzędzie, z czego 35% używa go do wspomagania w pracy zawodowej, na przykład w technologiach cyfrowych i programowaniu, marketingu, mediach, dziennikarstwie, copywritingu, w biznesie, finansach, analizie finansowej, administracji, logistyce, sprzedaży internetowej.

„W wielu zawodach Chat GPT nie zastępuje człowieka, ale wspomaga konkretne zadania - np. redagowanie tekstów, analizę danych, wyszukiwanie informacji itp. W niektórych rolach stał się już niemal standardowym narzędziem pracy (marketing, IT), a w innych jest dopiero wprowadzany eksperymentalnie. Coraz więcej stanowisk wymaga już zdolności pracy z AI, np. generowanie treści, analiza AI-generated content, prompt engineering (tworzenie zapytań).”

Trzydzieści procent osób spośród użytkowników Chatu GPT posilkuje się nim właśnie w edukacji i nauce, w tym w nauczaniu języków obcych.

„W badaniu OECD TALIS 2024 (nauczyciele i dyrektorzy, wiele systemów edukacji) **około 1 na 3 nauczycieli deklaruje użycie AI w pracy** (średnio), ale różnice między krajami są ogromne: ~75% w Singapurze i ZEA vs <20% np. we Francji i Japonii. Najczęstsze zastosowania wg TALIS to: (1) uczenie się / streszczanie tematu (68%) oraz (2) generowanie planów lekcji i aktywności (64%). Najrzadsze: analiza danych o wynikach/zaangażowaniu uczniów (25%).”

Tym, co zasługuje na szczególną uwagę jest fakt, iż obecnie Chat GPT działa w 90 językach świata, jednakże ten model językowy opanował tylko kilkadziesiąt z nich na bardzo wysokim poziomie zaawansowania. Ta ograniczona grupa języków obcych obejmuje przykładowo język polski, angielski, niemiecki, hiszpański, francuski, włoski, niderlandzki co sprawia, iż można skutecznie korzystać z tego narzędzia w nauczaniu tychże języków. Będzie dla nich dostępny praktycznie każdy rodzaj żargonu zawodowego, dyskurs prawniczy, techniczny, medyczny, logistyczny, itp. Tłumaczenia z rodzimego języka na dany język lub odwrotnie zbliżone będą do rodzimego użytkownika języka, niczym nie przypominające dotychczasowych, dalekich od doskonałości narzędzi. Dodatkowo, warto wspomnieć, iż **język polski jest doskonały do tworzenia w nim komend**, instrukcji zadań tzw. promptów, gdyż jest językiem o dużej precyzji semantycznej i w związku z tym wymusza logiczną strukturę poleceń. Warto zatem, aby nauczając języka obcego pisać polecenia po polsku, a potem na końcu dodawać, iż całe zadanie, lekcja, test ma być wykonane np. po angielsku, niemiecku, włosku, itd.

Wybrane przykłady praktycznego zastosowania Chatu GPT

Poniżej przedstawione zostaną wybrane przykłady praktycznego zastosowania Chatu GPT w nauczaniu języków obcych.

1. **Tworzenie glosariuszy, list ze słownictwem na wszystkich poziomach zaawansowania**, w tym ze słownictwem specjalistycznym. Chat GPT umożliwia tworzenie glosariuszy np. angielsko-angielskich, gdzie angielskie słowo jest opisywane po angielsku, dodatkowo możliwe jest dodanie wymowy- GB British English (BrE)- z najczęściej używaną Received Pronunciation (RP) czy us American English (AmE). Chat GPT rozpoznaje również inne akcenty angielskie np. australijski, kanadyjski, irlandzki.

„ChatGPT bardzo dobrze radzi sobie z wersjami pedagogicznymi, np. slow pronunciation (do nauki), syllable-by-syllable, dla Polaków (uwzględnia interferencję językową), minimal pairs (*ship vs sheep*), common mistakes for Polish learners. ” Co więcej, Chat GPT umożliwia tworzenie list słownictwa typu: niemiecko-niemiecko-polski z wymową, co jest bardzo wygodne dla osób nabywających język, ponieważ otrzymują oni słowo opisywane w języku docelowym oraz polski ekwiwalent. Zasadniczo dla osób uczących się kilku

języków obcych, narzędzie to umożliwi tworzenie glosariuszy w kilku językach jednocześnie np. angielsko-polsko-włosko-niemiecki.

2. Tworzenie przykładowych zdań, quizów leksykalnych, testów, w tym testów gramatycznych, związków frazeologicznych, wyrażen idiomatycznych z zadaniem słowem. Nauczyciele, wykładowcy języków obcych często obserwują w codziennej pracy zbyt ograniczoną liczbę różnorodnych ćwiczeń w podręcznikach podczas nauczania nowych jednostek leksykalnych. Chat GPT jest bardzo pomocny w tej kwestii, możemy tworzyć zadania leksykalne, ćwiczenia z wykorzystaniem nowego słownictwa z konkretnych zajęć na konkretnym poziomie. To narzędzie oparte o sztuczną inteligencję stworzy przykładowo ćwiczenie typu wielokrotnego wyboru związane z idiomami nt. zwierząt, wymyśli zadanie w kontekście związków frazeologicznych z zadaniem słowem np. czarny, księżyc czy szybki. Chat GPT pomaga w nauczaniu czasowników złożonych – phrasal verbs, tworząc z nimi różnorodne ćwiczenia, zgodne z promptem nauczyciela. Warto nadmienić o wspomnianych wcześniej glosariuszach, zatem stworzony glosariusz z lekcji, z podręcznika może być podstawą do dalszych ćwiczeń. Chat GPT wręcz sam pyta użytkownika czy życzy sobie aby to narzędzie stworzyło ćwiczenia leksykalne z tego glosariusza, podało przykładowe zdania z użyciem konkretnych słów czy stworzyło angażujący quiz leksykalny, stworzony specjalnie np. dla grupy uczniów szkoły średniej na poziomie B2.

3. Tworzenie kompletnych planów lekcji, zajęć, warsztatów 45-cio, 60-cio czy 90-cio minutowych. W zależności od rodzaju zajęć czy decydujemy się nauczać leksykę czy gramatykę, czy zamierzamy doskonalić z uczniami, studentami językowe umiejętności czynne czy bierne, Chat GPT jest w stanie stworzyć w 60 sekund lub nieznacznie dłużej, kompletną lekcję, zawierającą wszelkie istotne komponenty takie jak wprowadzenie do lekcji – warm-up activities, realizacja tematu, aktywne uczestnictwo uczniów, utrwalenie materiału, sprawdzenie osiągnięć, podsumowanie, opcjonalnie praca domowa. Elementem kluczowym jest dokładne sprecyzowanie polecenia dla tego modelu językowego, należy przedstawić temat lekcji, cele, długość zajęć, wiek uczniów oraz ich poziom zaawansowania językowego, a szczegółowy plan lekcji będzie do naszej dyspozycji w przeciągu kilku minut. Chat GPT zada nam wiele dodatkowych pytań, chętnie stworzy glosariusze, fiszki, karty do rozmów, pytania do dyskusji, prezentacje w PowerPoint, wykresy, tabele czy inne wizualizacje.

4. Tworzenie w czasie rzeczywistym prezentacji PowerPoint, stron internetowych oraz obrazów, plakatów, plansz za pomocą nowego modelu- Chat GPT Images. Wspomniany model językowy, wprowadzony w roku 2024, generuje obrazy z opisu tekstowego – prompt do tego typu zadania przedstawiałby się następująco: stwórz obraz Świętego Mikołaja z choinką i

kominkiem w tle oraz zawrzyj 6 pytań o Świętach Bożego Narodzenia w dzieciństwie, wszystko w języku włoskim. Planszę, plakat z tego rodzaju zadaniem otrzymujemy po około minucie czasu. Dodatkowo, Chat GPT Images modyfikuje istniejące grafiki, zdjęcia, zmienia je zgodnie z naszym poleceniem, pracujemy na obrazie „w rozmowie”, bez przełączania narzędzi Chatu GPT. Całkiem niedawno dodano **możliwość tworzenia prezentacji PowerPoint** na dowolny temat w Chacie GPT. Ten model językowy tworzy dla nas prezentację wraz z treścią i gotowymi obrazami, zdjęciami na w zasadzie każdy, dowolny temat, co zdecydowanie oszczędza czas nauczycieli i wykładowców akademickich.

Podsumowanie

Zastosowania modeli językowych opartych na sztucznej inteligencji w nauczaniu języków obcych wydają się wręcz nieskończone. Chat GPT jak i inne modele jest w stanie wspierać nauczycieli i pracowników naukowych na każdym etapie prowadzenia zajęć z uczniami i studentami. Modele sztucznej inteligencji dostarczają dane statystyczne, służą jako narzędzia obliczeniowe, tworzą różnorodne, anagazujące materiały dydaktyczne. Trzeba być również świadomym, iż są to narzędzia zawodne, popełniające błędy i wymagające każdorazowego sprawdzania przed ich praktycznym użyciem na zajęciach. Niewątpliwie, są to narzędzia znacznie usprawniające pracę dydaktyków i wydaje się, iż w przyszłości zdobędą jeszcze większą popularność.

Bibliografia

<http://chatgpt.com/images/>

<http://chatgpt.com/c/69490ab3-7e60-8326-bbec-70f14283b096>

Szczecin, dn.10 grudnia 2025r.

mgr Angelika Pałgan